

Ruandara oporretan

**JOSE IGNAZIO
ANSORENA**
TXISTULARIA

Aste Santua baino santuagorik ez zagok" –lagun batek-. "Rondara niak oporretan". Rondara ez, Ruandara bidali nahi ditu Boris Johnsonek Mantiako kanala era irregularrean igarotzen duten etorkinak. Ez du merezi bezalako eskandalurik sortu iritzi publikoan. Handiago eragin dute itxialdi garaietako festa txoro batzuk. Etikak eta kupidak baino, morboak eta berritsukeriak mugitzen gaituzten seinale.

Ostiral santuan Urgull mendiko gurutze-bidera joan nintzen. Apala eta sarkorra. Lehen musikarekin txoritxo guztiak kantari. Itsaso zabala gure azpian eta inguruan donostiarrok hain maite dugun mendia. Kristau mezuak hezurretaraino blaitzeko giroa.

Berpizkunde egunean Aberri Eguna. Nik *Gernikako Arbola*, ahots kraskatuaz baina bihotzez, kantatu eta seme-alabei WhatsAppez bidali, ikasten ote duten. Zaila. Garaiak aldatuz doaz etengabe.

Aurreko astean Korrikaren amaiera Donostian. Egun osoa txistua jotzen pasa genuen. Arratsaldeko erromerian gazte ugari dantzan, eskuan garagardo ontzia. Asko euskaraz. Garagardoarena kenduta, pozgarria.

Bezperagoko ostiralean, biloben ikastolako haurrak kalera atera ziren garrasi batean: "Ttipi ttpa, ttipi ttpa, Korrika".

Horietako asko lantoki aurrean izaten ditut arratsaldero futboleak. Beti erdaraz. Bota nien: "Korrika... mingaina euskaraz". Zaharrak esan. *El abuelo* deitu zidan Udalinfo-ko bulegoetan atzetik nuen etorkin ez gazteegiak. Gogoia eman zidan Ruandara bidaltzeko.

Egun komisiorik kobratzen ez duena ez da inor. Nori bururatu lan egin, dago-kion soldata justua kobratu eta bizitza duina eraman nahi izatea? *Ez da posible*, Ruperrek kantatua. Iñaki Segurola zendu berriak idatzi zuen: Arrazoa ez dago edukitserik. Hamazazpi urte nituenean edo, artean euskaraz ongi jakin ez, kuadrillako eztabaidetan sarri errepikatzen nuen: *La razón no se tiene, la razón es*. Denok dugu nerabezaroan harrokeria puntu bat izateko eskubidea. Pello lagunak honela kopiatu zidan batean: *La razón no se tiene, la razón se es*. Ez nuen esaldia gehiago aipatu.

Niri ez didate telefonoa hackeatu, ez dut komisiorik hartu. Ez naiz inor. Mirri pailazoak maiz esaten du: Triste nago. Aurten berrogeita hamar urte pailazotzan hasi ginela. Ez nago triste, ordea. Pozik nago eta kemenaz betea. Zaharra naiz, *el abuelo*, baina irmo plantatua.

Ez dut gerra aipatu. Ni ere, Putin bezala, gerra emateko prest. Armarik gabekoa baina. Agian Ruandara oporretan joateko ere bai. ●

Fikzioaren gramatika (eta VIII): edulogotxo

EDU ZELAIETA ANTA
IRAKASLEA ETA
IDAZLEA

Fikzioa omen da komunikazioa, norberaren interpretazioa ez bezala. Fikzioa omen da egia, gezurra ez bezala. Fikzioa omen da errealtatea, fikzioa bera ez bezala. A. Alieva

You da iragarkietan gehien erabiltzen den hitza, duela urte batzuk irakurri zenuenez. Ameriketako Estatu Batuetan egindako ikerketa baten emaitza zen, zenbait hamarkada luzetan merkantilizazioaren kultura gehien esportatu duen herrialdean. Hartara, psikologia aplikatuari esker, salgai bakoitza zeuregatik eta zeuretzat da egina: zeu zara protagonista. Zeu helburua. Zeu produktua.

Publizitatean ez ezik, propagandan ere noiznahi agertzen da bigarren pertsona enpatikoa. Xedearan arabera egituratzen dira diskurtsoak, helburuaren arabera bideratzen mezuak. Sare sozialak itzalean gobernatzen dituzten algoritmoek ere bikain elikatzen dute erretorika zahar berria.

Gramatikek, fikzioaren bidea urratu-gatik ere, nekez hitz egiten dute bigarren pertsonan.

Indarrean dirauen aldarri klasikoari helduta, zeure burua ezagutzeko bide amaigabe jarraituko duzu. Jakinik mundua, maiz aski, zapata hautsia dela; eta zu, kasurik onenean, edulogotxo. ●